

הלכות סבה סימן תרל

באר הגולה צב

ר שם וכו' סימן
אשר הכי וכו' עין
לוי ד קראי' שם
שם יש אוקרא
וענין דעת חרדי
התורמים, וכן סב
הר"ן ח שם שם
שם שם שם שם
סבא דאוקראי' סבא
שם י סבא שם

הפסח. *ששעמיד קנה עליו ועל השפח. (יא) וקשרה אף-על-פי שהקנה ששל פניהן אינו נוגע פהן :
הנה (יב) ואם השפח והלפן מניח לשכר (יג) אין צריך קנה על (ד) גביהן (מרכיזי חדים). ומה ששקנה
בצורת-הפסח גולה הוא לנו בעלמא (כ"כ המדריכי): ג' יהיו לה שני דפנות זו כנגד זו וביניהם קפלוש,
(יד) עושה דפן שיש ברחבו ארבעה טפחים ומשהו ומעמידו בפתח משלשה סמוך לאחד משתי
הדפנות (ג) (ג) וקשרה. (טו) וגם בנה צריך לעשות צורת פסח. שימן קנה מהפס על הדפן האחר.
(טז) ויש אוקראים שאין זה צריך צורת פסח: הנה (יז) אכל אם איבא דפן שכנה בלא לבדו אין צריך כאן
צורת הפסח עד סוף הכתל. (יח) הואיל ואיבא דפן שכנה שהוא שער הכשר קנה. (יט) וכל-שכן שאין צריך צורת
הפסח להדפן שלמה. ומה ששקנה בצורת הפסח כשיש לה דפנות שלמות אינו אלא לנו בעלמא (רי"ן והגדה פ"ד ומ"ב)
וכ"י בשם מדריכי: ד' בפתח דברים אמורים, בעושה סבתו במקום שאין דפן אמצעי כנגדה, אכל העושה
סקתו (כ) באמצע החצר רחוק מדפנות החצר, אף-על-פי שאין לה אלא שתי דפנות זו כנגד זו
(כא) די לה בתקון המתיר, בשתי דפנות העשויות קמין ג"ם: ה' ב'שהכשירו בשתי דפנות *העשויות
קמין ג"ם בפתח וצורת פסח, אפילו אם יש בשתי הדפנות פתחים הרבה שאין בהם צורת פסח.

באר היטב

בספר ארנות-הגנה דף סא וכו' אוקראי' סימן תרכט: (ג) גביהן.
עמ"א שםב להחמיר: (ג) וקשרה. ובסנה גדולה שהשלישית רחוקה

משנה ברורה

כדי להשלים שער הכתל. ועין בבי"ח שכתב דנה הוא מדרכנו.
(ה) אכל השפח מנח שאמרנו מתחלה הוא מדאוקראי:
(יא) וקשרה. וא' (ו) סמוך לטלטל פתחו ולהוציא מן הפית דרך
חלון הפתח לסקה בשפת שבתוך הסג, דאף-על-גב דבשאר
שבתות אסור לטלטל אלא-אם-כן יש תקון ברוח רביעית, מכל
קיום בשפת שבתוך הסג אוקראים: מנו דמרי דפן לענין סבה הרי
נמי דפן לענין שבת¹⁰¹, (ז) ומכל מקום שלא בשעת הרחוק ראי
להחמיר: (יב) ואם השפח והקנה וכו'. כן צריך לומר: (יג) אין
צריך קנה על פניהן. דהסנה גופא יושב קנה על גביהן¹⁰². ועין
במגן-אברהם שהקשה על זה מירושלמי, ודעתו דראוי להחמיר
משום דאינו נעשה הסנה לכה¹⁰³, (ח) אכל האחרונים ישבו קשחתו.
(ט) ועל-כן הסומך על רמ"א לא הפסיד¹⁰⁴: ג' (יד) עושה דפן וכו'.
ומה דלמילה די בפתח, דהתם (י) השמי דפנות סמוכות להדרי ועל-
כן די בשלישי בפתח בעלמא, מה שאין כן בנה דהם רחוקים זה
מה, על-כן צריך לעשות דפן של ארבעה טפחים ומשהו ולהעמידו
בפתח משלשה סמוך לדפן אחר¹⁰⁵, דהרי בלבד, ונחשב כאלו היה
דפן שלם של שכנה טפחים סמוך לדפן¹⁰⁶, (יט) וממילא גם בנה יש
שתי דפנות סמוכות להדרי כמו למעלה: (טו) וגם בנה צריך

שערי השוקה
בפרשו, וישן הנה אשירי צ"ע: (ג) וקשרה. עמ"א. ועין בנה-הנה
סימן כג שכתב דבר הרבנותא שכתב לחיוב גם בפתח גדולה סוף

באר הלכה

דף ז עמוד ב דבר הפתחיל 'סנה על-גבי סבוי וכו', דמובח בדיןא דהשטח שוחק
גמ"ן הוא מדרכנו, ומדאוקראי די בשפת הסמוך לכתל. וצריך עיון. אמרי"ק
מזאתי שחור בעצמו כשאלאברהם דע"ף-הטן ז: * ששעמיד קנה עליו ועל
השפח וכו'. עין ברין, דפחות מן שתי דפנות שלמות ושלישית טפח וצורת
הפסח לא מניח אם נעשה כל הדפנות על-ידי צורת פסח, דאף-על-גב דצורת
הפסח היא סתמה נמורה לענין שבת¹⁰¹ וכלאים, מכל מקום לענין סבה לא סתם
אפילו בדין שלישי ומכל-שכן בשאר דפנות, והעמיקו הפוסקים את דבריו. אכן
ברא"ש דף יט ודעתו דפן המורה מני צורת הפסח גמ"ן, אכן מדרכנו בענין דוקא
גם טפח שוחק נפמ"ג בא"א פק"ז. ועין לקמן בפע"ק ו מה שכתבנו שם בפאר
הלכה: * העשויות קמין ג"ם בפתח וצורת פסח וכו'. הנה לכאורה העמיק
הפוסק בנה את דברי הרבנותא השניה בנסרא: ומנה שבת על סבה, ששבת אינה
נמנה אלא בעומר מנחה על הפרזי מה שאין כן בפתח. והנה לפי מה שפאר
הט"ו ומדאוקראים את דבר השלחן-ערוך שכתב שששעמ"ד כל הפרזי וכו',
דדמי דוקא עם הפרזי שיש בשתי הדפנות, ובשתי הדפנות השלמות עומד שבת
בנה על הפרזי, פרוש ושיי, קשה, דאם-כן גבי שבת גמ"ן, למי מה דוקא לן
למי שבת צורת הפסח הרי קתומס, וכל-שכן לבד דכונאי הרי קתומס מכל מקום,
וגם קרא לן ושלש סתמות בנואי הרי ושות-העמיד, אם-כן גבי שבת גמ"ן: ומה כן
התורה ושות-העמיד בכתבי גמ"ן. ועל רש"י טפא לא קשה לי, דרש"י פרוש מה שאין
כן בפתח דמי לה בשמים כהלכתן ושלישית אפילו טפח וכו'. ודעה לומר, וראי נה
על דמא דאוקראי דמי בפתח וצ"ע צורת הפסח, כמו שכתב הכ"ח, ובאין נה
בפתח בנואי אינו ושות-העמיד אם יצטרך עוד פצות בשתי הדפנות השלמות עד

לעשות צורת פסח וכו'... עין במגן-אברהם ששספת, אולי דוקא בפתח קטנה כשר, אכל בפתח גדולה שהשלישית רחוקה מפתח הרבה לא
מני אפילו על-ידי צורת הפסח, אכל הרבה (יג) אחרונים הסכימו דאין לחלק בנה: (טז) ויש אוקראים שאין זה צריך צורת הפסח. ולא
דמי לקע"ף ב, ששם התקין בפס רוב טפח שהתקין הוא גרוע, על-כן צריך צורת הפסח להשלים השעור, מה שאין כן כאן שיש תקין טוב
בפס ארבעה, על-כן סבירא ליה דאין צריך צורת הפסח. (יג) וכתבו האחרונים דיש להחמיר בפתח הראשונה: (יז) אכל אי איבא וכו'
אין צריך כאן צורת הפסח. ודעה לומר, דנה (יד) לכלי עלמא אין צריך צורת הפסח אפילו לדעה הראשונה: (יח) הואיל ואיבא דפן
שכנה וכו'. אף שהכתל שלישי שהוא עומד נגדו הוא מרחק מנגו, הואיל שעל-כל-פנים איבא שלש דפנות בפתח¹⁰¹, ומסתברא דדוקא אם
הרחוק הוא לא יותר מעשרה אמות ונחשב זה כפתח, ועין לקמן בפע"ק ה: (יט) וכל-שכן שאין צריכים צורת הפסח וכו'. ודעה לומר
ברפן רביעי: ד' (כ) באמצע החצר וכו'. מקור דין זה הוא מהר"ן. ועין במגן-אברהם שחילק על זה (טו) ודעתו דאין להחמיר להרין
אלא בששתי דפנות זו כנגד זו של הפסח הם עצמם דפנות החצר, דהתא מנחי דפן אמצעי של החצר¹⁰² אף-על-פי שאינה דפן לסקה (בגון
שחציו של הפסח לעד דפן האמצעי אינה מספך כלל) שלא תהא נדונה כפסח העשויה כמבוי, אכל לא כשהיא עומדת באמצע החצר:
(כא) די לה בתקון המתיר וכו'. דהינו ששעמיד השפח מנח בפתח משלשה טפחים סמוך לדפן, ונהני לעד שהוא כנגד פסח

שער הציון

(ה) פרי"מגרים. ועין שם שכתב דלמית צורת הפסח על-ידי עומים בשפת וי"ט טוב יש לומר דמרי אם שבת לעשות קדם יום-טוב, דהיי שבת וישבות במקום
שנה¹⁰³: (ז) אוקראי ופוסקים: (ז) כן כתב בספר ח"י אדם בשם הר"ן: (ח) פרי"מגרים ובאר הרמ"א: (ט) בבית-העלבי: (י) אוקראי: (יא) אלהי נהו וכו'
נמאל וסמ"פ-רמ"ח ועין שם שהוכיח כן מהדור הרמב"א ובמדרש-על-גב: (יג) ביה אלהי נהו ושי"א: (יד) ונהו פנה קשת הש"י ששפתא על הנהו (אחרונים):
(טו) אף שכתב אחרונים ישבו קשת סגן-אברהם על הבית-יוסף (עין בסמ"פ-רמ"ח ובג"ד-שע וסמ"פ-שע, וכן שכתב בבאר הגולה שאינו חולש לקשת סגן
אברהם), מכל מקום למעשה נראה דאין להחמיר באמצע החצר בודאי, דאפילו באין ששתי הדפנות וכו' דהיי דהיי על מבוי המסך ובאין ששתי החצרות, גם
כן צריך עיון על הפסח איך העמיק דברי הר"ן לדינא, דהלא למי מה שהעמיק בפע"ק ז שכן על-גבי סבוי שיש לו לחי וכו' מוכח דסבירא לה בפרוש הרמב"ם
והרא"ש דהפסח מרי סבוי קפלוש, אם-כן אין שום מקור לדברי הר"ן לדינא, ועל-התוסף אנו צריכין למרן דמה שאמר הנסבא דאלו סבה וצ"ע בעי טפח שוחק
הנו דסבירא לה בדברי רב תודא וכו' וכתבו הפוסקים (אמר"ך מנחת ששפתא בן מהר"ם-ש"ה) ואם-כן על-בליעדים אין להחמיר יותר ממה ששער החצרות:



הלכות סבה סימן תרל

שְׂקֵשְׁתָּ עֲטוּרָה (כב) קָל (ד) הַפְּרוּץ יִהְיֶה מְרֻבָּה (כג) עַל הַעוֹמֵד, קִשְׂרָה, (כד) רַק שְׂלֵא יִהְיֶה הַסְּפָחִים (ה) בְּקִנְיָנוֹת * כִּי הַמַּחְצוֹת צְרִיכִין לִהְיוֹת מְחֻבְּרִים עִמָּן (ו) וְכִי * וּבִלְבָד שְׂלֵא יִהְיֶה בְּהֵם פְּרָעָה יִתְרָה עַל עֵשֶׂר אַמּוֹת, וְאִם יֵשׁ סָה (ז) צוֹרֵת פְּתוּחָה, אֲפִלוּ בְּיוֹתֵר מֵעֵשֶׂר, יִוְלְדוּ בְּמִבְרָא, אֲפִלוּ יֵשׁ לָהּ צוֹרֵת פְּתוּחָה, אִם יֵשׁ לָהּ פְּרָעָה יוֹתֵר מֵעֵשֶׂר פְּסוּלָה, אֲלֵא-אִם-כֵּן עוֹמֵד מְרֻבָּה עַל הַפְּרוּץ:
הִגֵּה וְנִהְגֵּה עֲבָשׁוּ (כח) * לַעֲשׂוֹת מַחְצוֹת (י) שְׁלֵמוֹת כִּי אֵין הַכֵּל בְּקִיָּאִין בְּרִין הַמַּחְצוֹת (כא) וְכִי שְׂאִין לוֹ בְּרִי צְדָקָה לַמַּחְצוֹת, עֲדִיף אִזְּ לַעֲשׂוֹת שְׁלֵשׁ מַחְצוֹת שְׁלֵמוֹת מֵאַרְבַּע שְׂאִינָן שְׁלֵמוֹת (פּוֹרְטִיל): וְ * לְנַעֵץ אַרְבָּעָה קוֹנְדִּסִין, בֵּין בְּאִמְצַע הַגָּג (כט) * בֵּין עַל שְׂפֹת הַגָּג, וְסַבֵּף עַל גִּבּוֹ, פְּסוּלָה, יוֹיֵשׁ מִכְּשִׁירִין בְּנִעֵץ עַל שְׂפֹת

ב פרוץ ה שלמות
 סה ל כרחה ר
 מ כנא לא נקשה
 נכחה
 חלוקה רבנן ואלמא
 רב נחמ, וכו סה
 אבי חזון וכו
 ישנה הראיש ב רב
 שריא גזון לי
 נחשו ולא גזון
 אבאי לו חזון
 יצאה חזקיהו, וכו קסב האור בשלמ

באר היטב

עומד מרובה, אלא הקלא מה דאע"פ שבכלל הפרעה מה פרוץ מרובה, ע"ש: (כ) בקרנות, פי' בקל הקרנות, אבל אם ב' מחצות מחברים שרי, מ"א: (י) לשלמות, ק"ב ט"ז: והנה לעשות עגול בחוף הפתח, אבל איתן סבות הבנייה משנה לשנה כפתח מסור א"צ אותו עגול ופלו מנגנא ליבא, ק"ב טה"ל: טה"ש הנה מסמן למחצות הסבה כדי לראות סדר עמידתן שלא ישנה משנה לשנה, וכן הוא בירושלמי והקמס את הפלשין כמשפטו, וכי יש משפט לגרשים, אלא גרש שנקב לטן בעמון וישן לעולם בעמון:

משנה ברורה

החצר (כח) ולא לצד שהוא כנגד דופן החצר: ה' (כב) קָל הַפְּרוּץ יִהְיֶה מְרֻבָּה וכו'. ורצה לומר, על-ידי הפרעות שיש בשתי הדפנות עם שתי הדפנות הפרעות יחד יהיה הפרוץ מרובה על העומד, (י) אָכַל אִם בְּאוֹתָן שְׁתֵּי הַדְּפָנוֹת הַשְּׁלֵמוֹת פְּרוּץ שְׂבָהָן מְרֻבָּה עַל הַעוֹמֵד שְׂבָהָן, אֲסוּרָא, וְנוֹקָא אִם הַפְּרָעוֹת הֵם יוֹתֵר מִשְׁלֹשָׁה סָפָחִים, אָכַל אִם הֵם פְּחוּת מִשְׁלֹשָׁה סָפָחִים, לְבַדּוֹ דְּמִי וְהָיָה כְּתוּם וְאֵין שֵׁם פְּרָעָה עֲלֵיהָ, וְעַן בְּמִגְרַם אֲבָתָהּ רִישׁ הַסִּימָן שְׂדַעְתוּ, דְּנוֹקָא אִם עוֹשֶׂה הַסִּפָּה מֵאַרְבָּעָה דְּפָנוֹת, אָכַל אִם עוֹשֶׂה מִשְׁלֹשָׁה דְּפָנוֹת לֹא סָהָיָה (י"ח) מְדַבְּקִין עַל-יְדֵי לְבַדּוֹ, (כג) עַל הַעוֹמֵד, וְנוֹקָא (י"ט) אִם פְּעוּסֵה יִהְיֶה עַל-כִּלְפֵינֵיהֶם שְׁעוֹר מְקוּם חֲשׂוּב, (כ) דְּהִינוּ פֶּס שֶׁל אַרְבָּעָה סָפָחִים: (כד) רַק שְׂלֵא יִהְיֶה הַפְּתָחִים וְכו'. הֵנוּ, (כא) אֲפִלוּ אִם צְעוּרֹת בְּצוֹרֵת הַפְּתָח, דְּאִף דְּלַעֲנִין שְׂבֵת עַל-יְדֵי צוֹרֵת הַפְּתָח הָיָה כְּתוּם מְעֵשׂ, לַעֲנִין סָהָה תָּמוֹר יוֹתֵר, דְּכַעֲנִין שִׁיבָה שְׁתֵּי דְּפָנוֹתֶיהָ מְחֻבְּרוֹת מְעֵשׂ בְּנִית וְלֹא עַל-יְדֵי צוֹרֵת הַפְּתָח: (כה) בְּקִנְיָנוֹת, שְׂבָרְךָ הָיָה לוֹ לומר, (כ) דְּהָא מְגִירֵי הַמַּחְסֵר בְּלִיבָא בְּסָבָה אֲלֵא שְׁתֵּי דְּפָנוֹת שְׁלֵמוֹת, דְּלִיבָא אֲלֵא גִבּוֹן אַחַת; אֲלֵא דְּהַרְמָא אֲחִי לְאַשְׁמוּרֵינָן אִף הִכִּי דְּעוֹשֶׂה הַסִּפָּה שֶׁל אַרְבַּע דְּפָנוֹת שְׁלֵמוֹת, שְׂאִין לוֹ לַעֲשׂוֹת פְּתָחִים בְּכָל קְרֻנוֹתֶיהָ, דְּאִזְ לֹא יִשְׁאַר לוֹ שְׁתֵּי דְּפָנוֹת מְחֻבְּרוֹת יַחַד, אָכַל אִם יִרְצֶה לַעֲשׂוֹת פְּתָחִים בְּשָׂרָה קְרֻנוֹתֶיהָ וְלֹא-יִשְׁאַר שְׁתֵּי דְּפָנוֹת מְחֻבְּרוֹת יַחַד, אִין-הִכִּינְמִי דְּשָׂרִי: (כו) וּבִלְבָד וְכו' יִתְרָה עַל עֵשֶׂר אַמּוֹת, דְּאִזְ (כג) אֲפִלוּ עוֹמֵד מְרֻבָּה עַל הַפְּרוּץ אֲסוּר, דְּהַחֲשֵׁבֶת לַפְּרָעָה וְלֹא לַפְּתָח: (כז) צוֹרֵת פְּתוּחָה, אֲפִלוּ בְּיוֹתֵר מֵעֵשֶׂר: דְּעַבְשׁוֹ (מ) פְּתוּחַ מְקָרִי (ס) וְאֵין שֵׁם פְּרָעָה עֲלֵיהָ: (כח) לַעֲשׂוֹת מַחְצוֹת שְׁלֵמוֹת: וְרַצָּה לומר, שְׂלֵא עַל-יְדֵי צְעוֹת שֶׁל לְבַדּוֹ וְצוֹרֵת הַפְּתָח, וּבְהַלְכוֹת שֶׁל רַבִּי יַחֲזֵק גִּיאוּת רְאִיתִי שְׂבָתָה גַּם-כֵּן, דְּלַמְעַנֵּה מִן הַמְּבַחֵר כַּעֲנִין שִׁיבָה שְׁלֵשׁ דְּפָנוֹת הַסְּנוֹת סְתוּמוֹת מְכָל רְחוּתֶיהָ, וְלֹא יִהְיֶה מְקוּם פְּתוּחָה אֲלֵא מְקוּם הַפְּתָח בְּלְבָד: וְ (כט) בֵּין עַל שְׂפֹת הַגָּג וְכו' פְּסוּלָה, וְאִף דְּלַגְבֵּי שְׂבֵת לְבָלִי עֲלָמָא (ט) אֲמַרְנָן גוֹד אֲסִיק מְחֻצְפָּא, לַגְבֵּי סָהָה סְכִירָא לֵן דְּכַעֲנִין

מקנה יותר מג' צ"ע, מ"א: (ד) הפרוץ, פי' שביקע הפרוץ משני רוחות הפרוצים לקמרי עם הפרעה שפגמל הספחים והוא בכלל מרובה על העומד שיש בשני המחצות והשפח ואז קטר, אבל עכ"פ יהיה המחצות עצמן עומד מרובה על הפרוץ, וכ"כ ט"ז: ג"ל ויש חלוק בדברי, קשאין פרעה גדולה רק כל המחצות כל אחת בפ"ע פחות מג' או סקר אפלו בפרוץ קרבה באותה מחצה כיון דאמרין לבוד הוי קל העומד כסתום, משא"כ אם יש פרעה א' גדולה יותר מג"ט או צריך שיהיה עכ"פ באותה מחצה

באר הגולה

שבפרעה גדולה שיש בלפן השלישי עם אלו הפרעות יחד לא יהי עומד מרובה על הפרוץ, אבל לפי מה שכתב השלמן צריך בעשויות מין ג"ס בטוח צוורת הפתח קשה; ואף אם המצי לומר רבשבת נמי, אף דלש מחצות מר דארוקא מכל מקום מעטף הדין רביעית הפתוחה עם הפרעות הנקצאות בשלש הדפנות, גבי"ן קשה, דהלא בעצ"ה יש עומד מרובה על הפרוץ, דהלא תחת דופן רביעית הפתוחה יש דופן שלישי שצנעה על-ידי לבוד וצורת הפתח, ועוד יש שתי דפנות שעמדן מרובה על הפרוץ? ויש לומר, דבסבה הלא ר"י אם בלפן השלישי יש שפת קרן וגם צורת הפתח עד השלמת ו' ספחים אף דהדין גדולה וכו' פרוץ²², ובק"ט אם צריך לזה הפרעות קטנות שלש בשתי הדפנות כדאי יהיה הפרוץ מרובה על העומד, מכל מקום שרי, ובשבת קהאי גונא אין שם רשות-החידר שלה: * כי המחצות צריכות להיות מחברים, ואם הפרעה היה שם פחות מג' ספחים שרי, דמחברים קמרי על-ידי לבד²³ (ט"ג): * ובלבד וכו' יתרה על עשר אמות, קספתיא אבי על-ידי זה נחבטל כל הדין, דאולי לא מהני רק דעל-ידי זה פרעה חשיבה ולא פתח, ואסור לישב במקום הזה לצאת ירי מצוה אף דמפקח מלמעלה, אבל כיון דהדין שישאר שם שעור סבה יותר אסור דשרי, ולא גרעא, ולכאורה זה מסור מפקוח הפרעה והלאה לגמרי והנה כדאי נשור הסבה, וכן כפי' דמקטע מלשנו דעל-ידי זה נסמך כל המחצות, והנה סכרוה כדאי אמת להלכה לענין שבת וכן הוא לרינא, אבל כענינו דקמא לן דשעור סבה הוא רק ו' ספחים צריך עיון: * לעשות מחצות שלמות, עין בבאר היטב מה שהביא בשם ספר"ש, וכן בבסור"י ע"כ שכתב שלא ראה מי שחש לזה, והפקפק על רצונו משכונ²⁴, עין שם: * נגע ארבעה קונדסין וכו' פסולה, עין במשנה ברורה, והנה בבקרא משמע שם דהוי דארוקא, ולכאורה לפי מה דפקח הראיש ברף יש דאף גרעא סבה יוצא מן החוץ בצורת הפתח, אבי"ן אפלו אם סכירא לה דלא אמרין גוד אסיק אפאי אינו יוצא מטעם צורת הפתח? ואין לומר דסכר הרא"ש לפרעה ולא לפתח: (כז) צוֹרֵת פְּתוּחָה, אֲפִלוּ בְּיוֹתֵר מֵעֵשֶׂר: דְּעַבְשׁוֹ (מ) פְּתוּחַ מְקָרִי (ס) וְאֵין שֵׁם פְּרָעָה עֲלֵיהָ: (כח) לַעֲשׂוֹת מַחְצוֹת שְׁלֵמוֹת: וְרַצָּה לומר, שְׂלֵא עַל-יְדֵי צְעוֹת שֶׁל לְבַדּוֹ וְצוֹרֵת הַפְּתָח, וּבְהַלְכוֹת שֶׁל רַבִּי יַחֲזֵק גִּיאוּת רְאִיתִי שְׂבָתָה גַּם-כֵּן, דְּלַמְעַנֵּה מִן הַמְּבַחֵר כַּעֲנִין שִׁיבָה שְׁלֵשׁ דְּפָנוֹת הַסְּנוֹת סְתוּמוֹת מְכָל רְחוּתֶיהָ, וְלֹא יִהְיֶה מְקוּם פְּתוּחָה אֲלֵא מְקוּם הַפְּתָח בְּלְבָד: וְ (כט) בֵּין עַל שְׂפֹת הַגָּג וְכו' פְּסוּלָה, וְאִף דְּלַגְבֵּי שְׂבֵת לְבָלִי עֲלָמָא (ט) אֲמַרְנָן גוֹד אֲסִיק מְחֻצְפָּא, לַגְבֵּי סָהָה סְכִירָא לֵן דְּכַעֲנִין

שער הציון

(כח) דשם נחשב בלאו הכי קצת פתחים לדעת המחבר: (י) ט"ז ויגן אבנתם: (י"ח) פרי-קנדים: (י"ט) מגן אבנתם: (כ) בן פרשו הפרי-קנדים ומחצית-השקל וקשה לפי פירושם מנא לה להסגין אבנתם דבר זה, אימא כיון דבשתי הדפנות השלמות העומד מרובה בהן, כמו שכתב הפגן אבנתם, אפלו אם העומד פחות מן ה' ספחים, כיון דהפרוץ מוצע פנה כשל המוצע לנכחה, וגם מדברי רבנו יחזקא שהובא בבית-יוסף משמע פקדיא כמו שכתבנו, עין שם, ולענין דעתי נכון יותר כמו שפרש הלבושי-שך אח דברי הפגן אבנתם, שכתב דכענין בעומד שעור מקום דהנינו ו' ספחים כדי הכשר סבה²⁴, ונראה דסברה הפגן אבנתם הוא כמו שהביא בבית-יוסף בשם רבנו יחזקא שיש מי שפרש כן, וסבירא לה להסגין אבנתם כן הוא לרינא דכענין שעל-ידי צורך כל העומד יהיה הכשר סבה, מרובת כמנו יחזקא לכסוף; וסור"ר אבנתם ק"ב וכו' כל שיש בעומד כל הדין כדי שעור סבה, משמע דסבירא לה כן לרינא: (כא) בן אימא ברין והובא בבאר הגור"א: (כג) לבושי-שך כבאור דברי הפגן אבנתם: (כד) בן משמע בבאר הגור"א: (כז) ואף דלדעת הר"ן אין לעשות צורת הפתח דפנות הסבה, יש לומר דהנה דוקא משעור הכשר סבה ולא ביותר פנה: (כח) ורע, דלדעה זו אפלו אם הפרוץ מרובה כל-כך עד שאפלו אם נחשב את מקום צורת הפתח העומד יהיה הפרוץ מרובה עליה גמ"ט כשר, דהרי כתבו הפוסקים דאין חלוק בצורת הפתח בין עשר ליחיד מן עשר: (ט) דלכ"י קמא לן לצ"ל בסימן שמה סק"ד טו וטז דעל ג' הפתח הוי רשות-החידר (אם הג' אינו מולט ממחצות הפתח), משום דאמרין גוד אסיק מחצות הפתח לטעלה, ונהי פאלו יש מחצות לטעלה:



הלכות ספח סימן תרל

ביאורים ומוספים

[משניב ס"ק כב]

פרוץ שקקן מרבה על העומר שקקן, אסור²³.

23) ואף אם רק באחת מדן הפרוץ מרובה על העומר, ועל ידי ציחה הדופן השניה יהיה העומר שבשתייהן מרובה על הפרוץ, כתב הבכורי יעקב (סיק יג) שהסוכה פסולה.

[שעה"צ ס"ק כ]

דמינו די שפחים קרי הקשר שפחה²⁴.

24) ואף שבמשניב לא כתב כן אלא כתב ארבע טפחים, כתב השונה הלכות (סי' ט) שהעיקר דבריו בשעה"צ.

והחזירא (א"ח סי' עה ס"ק י ו-יג) כתב, שצריך שתהיה דופן ארבעה טפחים בתוך שבעה טפחים סמוך לדופן השניה, כדי שיהיו שתי הדפנות סמוכות זו לזו (ולפי הר"ן, כתב שם (סיק יא) שצריך שתהיה הדופן השניה שבעה טפחים), ואין מועיל לזה מה שיש בכל משך הסוכה צירוף של שבעה טפחים, אכן, הסתפק שם (סיק טו) שיתכן שאף אם הארבעה טפחים אינם מחוברים יחד אלא הם מפורדים בתוך השבעה טפחים, מועיל הדבר להחשיבם כשתי דפנות הסמוכות זו לזו.

[משניב ס"ק כז]

צורת פתח, אפלו ביותר מקשר²⁵.

25) ולהלכה כתב לעיל (סי' שסב ס"ק נט) שנכון להחמיר כדעת הרמב"ם שצורת הפתח אינה מועילה לפתח שהוא יותר מעשר אמות, כיון שגם הסמיג והסמיק סוברים כן, וראה מה שכתבנו שם (סיק נח) כמה פרטי דינים בענין זה.

[משניב ס"ק כח]

לצט"ח קחצות שלמה²⁶.

26) ומשמעות דברי הרמ"א שמצוה מן המובחר לעשות ארבע דפנות, וכן כתב החיי אדם (כלל קמו ס"ג), וכן כתב האליה זוטא (סיק ה) בשם המטה משה והשליה שנתנו לעשות ארבע מחיצות, וכן נקט בשונה הלכות (סי' ט), וראה בהמשך דברי המשניב בשם הרי"ץ גיאות, וברמ"א להלן (סי"ב) ובמשניב (סיק נ ו-נו) (וראה מה שהובא בספר זכור לזך (להגריד פרנקל עמ' ססא) בשם החזירא שהקפיד שיהיו בסוכתו ארבע דפנות שלמות, ללא הלתת).

[מהל ד"ה העשויות]

עד השקלטה די שפחים אף דמינון גדולה (רפ"ו פרוץ²⁷).

27) אמנם, החזירא (א"ח סי' עה ס"ק ח) כתב שאם הדופן השלישית אינה ארוכה שבעה טפחים, צריך שהגיע צורת הפתח עד קצה הסוכה (כמו שכתבנו בשעה"צ לעיל (סיק ב)), ומישוב קדושת הביהיל כתב החזירא (שם ס"ק א), שבאופן שדוּפּוּן השלישית ארוכה שבעה טפחים, אין צריך צורת הפתח מננה עד סוף הדופן, ובאופן זה יתכן שהפרוץ מרובה על העומר, והסוכה כשרה ובשבת לא. והוסיף (שם ס"ק ג), שמבואר בר"ן, וכן ברא"ש ובבית יוסף בשם ר"א בן אסמנאל, שאף אם בשתי הדפנות עצמן הפרוץ מרובה על העומר, הסוכה כשרה (שלא כדברי המשניב (סיק כב)), ולפי דבריהם יש להעמיד את החילוק בין שבת לסוכה באופן זהו (אך למעשה פסק (שם ס"ק יג) שלא כדבריהם).

[מהל ד"ה פ]

דקתקרי סקרי עלי' לכו²⁸.

28) ואף אם בשתי הדפנות הניח פס ארבע טפחים ומשהו ברוחק פחות משלושה טפחים מהק"ן, והניח בק"ן קנה כדי לעשות ממנו 'לכו' לשני הצדדים, כתב הבכורי יעקב (סיק יג) שנחשבות הדפנות כמחוברות (וראה מה שכתבנו בשעה"צ לעיל (סיק ב)).

[מהל ד"ה לעשות]

שלא נאה מי שחש לנה, וספקק על ראתו פשקן²⁹.

29) שם (סיק טז) כתב, שאין צריך להקפיד על קרש שהונח בצד אחד של הסוכה שלא להניחו בצד אחר, שרק במשכן היתה מעלה לקרש שמונח בצד צפון מחמת הקדושה היתירה בעפון, ששם היו נשחטים קדשי קדשים ושם נמצא השלחן, וכן היתה קדושה בצד דרום מחמת שבו היתה מונחת המזרזה, אך לענין סוכה אין מעלה לצד אחד על פני צד אחר, ואין טעם להקפיד על קרש שהונח בצד אחד שלא להניחו בצד אחר, והוסיף, שמטעם זה לא הקפיד האריי ז"ל להניח טלית באותו אופן שהונחה בימים הקדומים, אף שעל ידי כך הוציאות שהיו לפניו מונחות לאחוריו, כיון שאין מעלה לציציות שמונחות מלפניו על פני הציציות שמונחות מאחוריו, ובמשניב לעיל (סי' ח ס"ק ט) כתב שנתנו לעשות עטרה בטלית כדי שלא להפוך את צד הציציות, ושהאריי ז"ל לא הקפיד על כך, וראה מה שכתבנו שם.

והערך השלחן (סבי"ט) כתב שאף שאין ראייה מוכרחת להקפיד על מקום הנחת קרשי הסוכה, מימ נכון לעשות כן, וכן המנהג.



הלכות סבה סימן תרל

ביאורים ומוספים

[משניב ס"ק טו]

לגבי סבה קבינה לן דקענין מחצות מקוש³⁰.

30) ובטעם הדבר כתב הלכות (ס"ח), שנאמר בסוכה דין 'תשבו כעין תדורו, ואין דור בלא מחצות.

[משניב ס"ק לו]

מקלה את מחצותיה למקלה³¹ וכו', קדלעיל בסימן שמה סעיף טז³².

31) ובביאור דין גוד אסיק, ביאר בחידושי הגרי"ח הלוי (על הרמב"ם פ"ד מהל' סוכה ה"א) שנחשב כאילו עצם המחיצות עולות למעלה, מאידך, החזיר (גלויות שם) כתב שאין הכוונה שהמחיצות עולות וגדרות את שמעליהן, אלא שעצם הדבר שהדפנות נדרות במקומן את המקום מרשות הרבים, מחשיב אף את המחיצות שעל גביהן כגוד, שהרי אף הוא מופרד מרשות הרבים. [וראה במשניב לקמן (סי' תרלב ס"ק ד) שיש אומרים שאף כשזופן אינה מניעה לסכך אפשר לומר עליה דין דופן עקומה, והיינו מחמת שמקום האויר נחשב כדופן [אמיתית] על ידי דין 'גוד אסיק, כפי שכתבנו להלן (ס"ק מד)].

32) ואם הגג בולט רק מעט מנגד המחיצות, כתב בבניהל שם (ד"ה גג) לענין דין רשות היחיד, שלדעת המג"א בשם תוס' אפשר לומר 'גוד אסיק' כל שאינו בולט ארבעה טפחים, ומסתמית הפוסקים נראה שאפילו אם בולט משהו אין אומרים 'גוד אסיק', והחזיר כתב (ארי"ח סי' קד ס"ק ו'), שעד טפח, או על כל פנים חצי טפח, אין בליטת הגג נחשבת כבליטה.

[משניב ס"ק לא]

לא אקרינן לבוד וגוד לקלי עלמא³³.

33) ואף שלענין דפנות שנמוכות מהסכך ואף אינן כנגדו, כתב השו"ע להלן (ס"ט) שאומרים 'גוד אסיק' ולבוד' כדי להבשיר את הסוכה [וכן העיר בזכרון שמואל סי' כו אות ה ס"ק ב], ביאר הגרי"ח קרליץ (חוט שני סוכות ענף רכח) שכיון שיש שם מחיצות שניכרות בסוכה ואין צורך אלא להעלותן, אפשר לומר 'גוד אסיק' אף כשלא יגיע על ידי כך לסכך, מה שאין כן בענינו, שאין מחיצות ניכרות בסוכה שעל הגג, וללא דין 'גוד אסיק' אין לסוכה דפנות, אין אומרים באופן זה 'גוד אסיק' כשהמחיצות אינן כנגד הסכך.

[משניב ס"ק לב]

מגו דקני מחצה לענין שקת קוי גמי מחצה לענין סקה³⁴ קשקת שאקלע קתוף התג³⁵.

34) אמנם, בשבת הרי די בגדרת הרוח ואין דין שיהיו מחיצות, ולפיכך די בלחי או בפסי ביראות, ואם כן העיר הענק מרבה (סוכה אות ח) איך אומרים מינו משבת לסוכה, הרי לענין סוכה יש דין שיהיו דפנות, ולחי אינו כדופן [וראה ריטב"א סוכה ז, א ד"ה גופא]. אכן מבואר בשו"ת אגרות משה (ארי"ח ח"א סי' קעט) שמהר"ן (סוכה ג, א מדפי הרי"ף) מוכח שאין כוונת המיגו' שכשם שיש לדופן זו חשיבות לענין שבת כך יש לה חשיבות לענין סוכה, אלא רק שכיון שבשבת מועילה הדופן, אין למהו לגבי סוכה שלא תיחשב כדופן, מחמת שהדבר נראה כסתירה. וראה מה שכתבנו לעיל (ס"ק יא).

35) ואף שמבואר בגמ' (סוכה כג, א) שסוכה שאינה ראויה לשבת בה שבעה ימים אינה נחשבת סוכה [בין לרי"מ ולבין לרי"י, עין שם], ואם כן סוכה זו שאינה כשרה אלא בשבת לכאורה אינה נחשבת

כסוכה [וכן הקשו הפמ"ג (אי"א ס"ק י) והבית מאיר כאן, עין שם בדבריהם], כתבו הר"ש"ש (סוכה ז, א) והמחמי שדה (שם) שאף על פסול זה נאמר 'מיגו' להכשיר, שכשם שלענין שבת אין חיסרון של 'אינה ראויה לשבעה', כך לענין סוכה [בשבת], אכן, בשרית בנן שלמה (ח"א סי' מו ד"ה ודע ע"ה) דחה סברא זו מפני שלא נאמר מיגו על פסול שאינו שייך לדיני דפנות, משום שאינו שייך לגבי דיני שבת, וכן מבואר במנחת חינוך (מנחה שכה אות יא ד"ה שוב) שאין להכשיר דפנות גולות לסוכה בשבת משום מיגו, משום שפסולן אינו שייך לדיני דפנות.

ובשו"ת המורחשת (ח"א סי' טו אות ח) תירץ, שפסול סוכה שאינה ראויה לשבעה לא נאמר אלא בסכך, אך הדפנות אין צורך שיהיו ראיות לשבעה [ואף שהגמ' שם דנה לפסול סוכה על גבי בהמה משום שאינה ראויה לשבעה מחמת שאסור לעלות אליה ביום טוב, אף שהחיסרון אינו בסכך, מימ כיון שיש שם חיסרון בכל הסוכה מחמת שפולה אינה ראויה לשבעה, נחשב הדבר כפסול בסכך], וכן מבואר בר"ש"ש (סוכה כג, א).

ובשו"ת בנין שלמה (שם ד"ה ואכן ליישב) תירץ, שהפסול של אינה ראויה לשבעה לא נאמר אלא כשאינה ראויה לשהות בה שבעה ימים, שמחמת כך נחשבת שאינה אפילו כדירת עראי, אך כשראויה לשהות בה אלא שאינה כשרה, אין חיסרון בדבר.

ואף שגם ביום טוב נאסר להוציא מרשות לרשות שלא לצורך, כמבואר ברמ"א (סי' תקיח ס"א), ואם כן לכאורה אף ביום טוב יש להכשיר את הסוכה מדין מיגו, שהרי על ידי הלחי הותר הטלטול שלא לצורך, ואם כן נאמר מיגו שנחשב כדופן לענין יום טוב נחשב כדופן לענין סוכה [וכן הקשה הרע"ק"א (ד"הש וחידוש מכת"י סוכה ז, א) וכעין זה הקשה גם הקבא דקשייתא (שאלה פט), ונשאר בצע"ג], כתב בשו"ת אגרות משה (ארי"ח ח"א סי' קעט) שיש לומר שאין אומרים מיגו אלא כשהלחי מתור בפועל את הטלטול הנצרך לצורך מצות סוכה, ואם כן ביום טוב הרי כל הטלטולים שנעשים לצורך מצות סוכה נחשבים לצורך יום טוב ואינם צריכים לחי, ולפיכך אין אומרים מיגו, [וראה שם מה שכתב שם בישוב קושית הרע"ק"א (שם) אך אומרים מיגו בזמננו, שאין לנו רשות הרבים מדאורייתא, ממה שמעויל הלחי בשבת לגבי דין טלטול דרבנן, לסוכה שצריכה דופן שלישית טפח מדאורייתא].

[משניב ס"ק לח]

דחקת סאקסדךה לצנך עצמו עבידי ולא לצנך סקה³⁶.

36) ובטעם הדבר שאין אומרים 'פי תקרה זרד וסותם' על קצה הסכך [כשהוא שדה ושר, ראה שו"ע סי' שסא ס"ב, ובשנת הלכות שם (ס"ג)], כתב הר"ן (סוכה ט, א מדפי הרי"ף ד"ה איתמו) שכיון שאינו קבוע אלא עראי, אינו נחשב כתקרה לענין דין 'פי תקרה'.

[שעה"צ ס"ק לח]

דאי לאו הכי לא אקרינן פי תקרה זרד וסותם, ודלא כפי"ח³⁷.

37) ואף על פי שדעת הבית יוסף (סי' שסא ס"ב) שאף אם רוחב התקרה הוא פחות מארבעה טפחים אומרים 'פי תקרה', מימ הרמ"א שם כתב שאין אומרים דין 'פי תקרה' אלא אם כן רוחבו הוא ארבעה טפחים, וכתב במשניב שם (ס"ק טו) ובניהל שם (ד"ה יש אומרים) שכן הלכה, וכן מבואר במשניב להלן (ס"ק מ). ואף ה"ב"ח שכתב כאן שדי בטפח, לא דוקל אלא משום שמכך שמספיק שיהיה בדופן השלישית של הסוכה רק טפח, מוכח שאין צורך מחיצה גמורה, ומספיק שתהיה בו סתימה בעלמא, ואף על זה נחלק המג"א.



הלכות סבה סימן תרל

באר הגולה צג

ס מיטרא ודבא פא
ע מיטרא ודבא פא
פ גמ וז פא צ פא
יט פדבא וזב
קבא

הגג, (ל) *משום דאמרינן (ו) גוד (לא) אסיק מחיצתא: ז (לב) סבה על-גבי סמבוי שניש לו לחי (פרוש, עץ בסין צמור) *או על-גבי סמבוי שניש לו פסין (פרוש, קרשי עץ (לג) סביבות הבאר לצשות רשות-היחיד, הרי זו סבה כשהיה לאותו שבת שבתוה הסג בלבד, מתוך שלחי זה ופסין אלו מחצות לענין שבת, נחשב אותם כמחצות לענין סבה. (לד) ואין להמיר אלא במקום שלחי (לה) ופסין (ס) פתירין לענין שבת. (לו) דאז שיק 'מגוי' (טו): ח (לז) סבה על-גבי (ט) אכסדרה שניש לה פצימין. (לח) בין

באר היטב

ולא פתור: (ט) אכסדרה, כמב' הט"ו: מי שרצה לצשות סבה בבית שלו ולפרץ הגג למעלה כמו שנתנים ונחלי הבית יהי פתלי הסבה, ודעו שרצה לצשות הסבה בביתו של כהל מנהג וכלל דרום ויש קורה אחת נגמרת כל

(י) גוד אסיק, פרוש, קאלו מחצות הבית עולות למעלה, וא"כ צריך שישעוה די קתדין בשפת הגג עכ"פ מני צדדים קצתו נגד כהל הבית ט"ו: (ס) פתירין, כלומר וקא קשהלחי עמד אצל הסבוי והפסין וקא כשה

באר הלכה

וקא דפרץ שלישי יוצא מן התורה בצורת הפסח ולא בשתי צדדיה כן בכל דפסחית. אי אפשר לומר כן, דהרי הוכחנו לעיל בסימן שסב בבאור הלכה דבר הפסחית 'בשעל' וכד' הרי"ש פ"ב לה דכל גוהי הרי רשות-היחיד מן התורה. ואפשר דהרי"ש סובר, בין שפסקה שפסק לא נתפס לשם צורת הפסח לא הרי צורת הפסח, ולא סבירא לה פסקה פ"ב לעיל בסעיף ב בבית אלא קדמת הדין שלישי שביא הפסח-אכסדרה עם להמיר בזה: * משום דאמרינן גוד אסיק מחיצתא. עץ פתור, דאף דכעין לגבי סבה מחצות וקא, ולהכי בעמוד גבוי י נחשב ו' על ד' הרי סבה, הרי סבירא לן דצריך משום דיש בבית מחצות מקט (רש"י שם): * או על-גבי באר שניש לו פסין. הוא לטון הנמכרים, ומשמע

משנה ברורה

מחצות מקו"ם: (ל) משום דאמרינן גוד וכו'. פרוש, קאלו שפת כהל הבית מעלה את מחצותיה למעלה¹⁰¹, והרי יש להסבה מחצות. ודקא כשהגג אינו בולט מן הבית ולחצין, (כז) אכל כשהגג בולט לחצין, אפלו לגבי שבת לא אמרינן גוד אסיק, כדלעיל בסימן שמה סעיף טו: (לא) אסיק מחיצתא. (כח) ודקא כשהוא על שפת הגג קמ"ש, אכל רחוק מזה אפלו פחות משלשה טפחים, לא אמרינן לבדו גוד לכלי עלמא¹⁰². (כט) והלכה כדעה ראשונה, (ל) דכלל גוהי לא אמרינן לגבי סבה גוד אסיק: ז (לב) סבה על-גבי סמבוי שניש לו לחי, מדסתם המסבר, (לג) משמע דסבירא לה

בהפוסקים דאפלו בסבוי הספיל ויש לו לחי מעד אחר (וסבה כשעור הכשר סבה לצד הלחין גס"כ כשר, והשעם, דעל-ידי לחי נחשב לענין שבת אפלו רחב משהו כאלו היה מחצה לאותו צד, ואס"כ יש לו שלש מחצות והרי מן התורה רשות-היחיד, ואמרינן: מזה דהרי מחצה לענין שבת מרי נמי מחצה לענין סבה¹⁰³) בשבת שאקלע בתוך הסג¹⁰⁴, ואף על-גב דמדדכנן אסור לטלטל בשלש מחצות, בשבת דסבה מטר משום מצות סבה: (לג) סביבות הבאר וכו'. הנינו, ארבע קורות נעוצות בארבעה רוחות זו כנגד זו, שקל קורה נוסף אמה לקאן ואמה לקאן, והמירוהו משום עולי רגלים שיהיו יבולים לשאב מים לבהמין מן הבור שהוא רשות-היחיד ועומד בקרבת הרבים, ועל-ידי הפסין נצטוה סביבות הבאר רשות-היחיד. ואף על-גב דלא המירו זה אלא לעולי רגלים, הרי משום מצות סבה המירו גס"כ דבר זה בשבת שבתוה הסג: (לד) ואין להמיר וכו'. הנינו משום דהמסבר פסח, ומשמע דסבירא לה להמיר בכל גוהי, לכן בא לומר דלמשעוה יש להמיר קדמת הפוסקים (לג) ואין להמיר אלא במקום שלחי מתיר לענין שבת, דהנינו במקום סתום משלש רוחות הבור רביעית יש לו לחי, דשם מטר אף מדוכנן לטלטל בשבת, בנה מתירין לענין סבה בשבת משום 'מגוי', אף דלענין סבה לא טביל לחשב כי אם שמי דפנות, שפסקה הוא רק לצד הלחי לבד: (לה) ופסין פתירין. בוסן שיש עולי רגלים, (לז) והאינא דליקא עולי רגלים, הריא דלא שכיחי מאד דמטר לךבר-מגוה, וגם דקא (לז) ברשות-הרבים ולא כהצד: ח (לז) דאז שיק 'מגוי'. והלכתהו נכון להמיר קדמת רמ"א. ובמקום הדחק יש לסמוך אדעה ראשונה, דכתב האליה רבה דכן הוא עקר: ח (לז) סבה על-גבי אכסדרה. פרוש: אכסדרה זו היא שני קתלים זה כנגד זה וסקצתה מקרה, וסמוך לקרוי עד הקצה האחר סבה הפסח, נמצא שהסבה הזו אין לה אלא שני קתלים, ופצימין (לה) הוא שני עמודים בולטים ברוח השלישי — אף על-ידי שפסקה אחרת שאין לה אלא שני קתלים נעשויים כמבוי זה כנגד זה, אמרינן כסעיף ג דצריך פס ארבעה ומשהו, כאן די פצימין, דכיון שיש פצימין אמרינן 'פי תקרה יורד וסותם', כלומר, פי תקרה של האכסדרה, שהוא הקרוי של אכסדרה, יורד וסותם, נמצא שיש לסבה דפן שלישי, אכל בלא פצימין לא אמרינן דיוורד וסותם. ופצימין אלו, אף על-פי שאינם נראים בפנים לעומד פסכה אלא לעומד חוצה לה, וגם לא נעשו לפתחלה בשביל מחצות הפסח, מפל מקום מועילים, ועל זה כתב רמ"א שאחרים חולקין וסבירא להו דאפלו על-ידי פצימין לא מהני. (לו) ואפלו אם היו הפצימין רחבין טפח, בין ששני הדפנות אין מתקרין פמין ג"ס, כמו שכתוב סוף סימן שסא, אכל אם היו רפנות פמין ג"ס וכשלישי בולטין הפצימין טפח, מהני (לו) אם היה פסוק ברוח השלישית לתקרת האכסדרה, (לז) דאמרינן פי תקרה של האכסדרה יורד וסותם. ומירו, כרא"ש משמע דכעין נמי צורת הפסח, וכתב הפ"ח, דהנינו דקא בנראה הפצימין פחוץ ושנה פנים, אכל נראה בפנים ושנה פחוץ לא בעי צורת הפסח (אף על-גב דכסעיף ב מבאר דכעין טפח מרנה וגם צורת הפסח, הריא בין דכרות השלישי סמוך לתקרת האכסדרה, אמרינן פי תקרה של האכסדרה יורד וסותם). והמגו-אכסדרה מספק על זה, ומשמע דעמו דלקרא"ש צריך בכל גוהי צורת הפסח, ולא אמרינן בנה פי תקרה יורד וסותם כמו בסימן שסא, דתקרת האכסדרה לצדן עצמו עבדי ולא לצדן סבה¹⁰⁵: (לח) בין שתי גוהי נראים בפנים, הנינו, שהעומד

שער הציון

(ס) מגו-אכסדרה ושי"א: (סא) חרשי מריטב"א. וראה שלוח גס"כ מן הט"ו בסב שכתב צריך שישעוה הר' קקדין וכו' כמב' נגד כהלי הבית: (טז) אליה רבה, וכן משמע פלבוש: (ג) ענין פתירין דכאין לו מקום אחר אין לו לפטר עצמו אף מפניהו, וכלא פקרה, דהא פקרה נשאר כוז פתיק, והפסח פסק מתקרינן: (לג) מגו-אכסדרה וסג"א: (לד) הגריא ואלה רבה, וכן משמע ברוב-הישיבה: (לז) הגריא: (לז) כגו-אכסדרה וסג"א: (לז) כן איכא פתירין, ואף על-ידי דשני עמודים הם רחוקין זה מזה, ולא פשו לרש"י וישראל דכעין שיהא פל העד של האכסדרה (שהוא לפי צידו דוח השלישי של הסבה) פלא פצימין וכן כל אמי לחברו פחות מני פסחים ומשעם לבד: (לו) כן נכתב סגנון-אכסדרה: (לו) והוא ציד אחר ממה שצטרף ברש דבריו בבאר השלוח-צדו: (לז) דאף על-גב דתקרת האכסדרה לצדן עצמה עבדי ולא לצדן הפסח, מכל מקום כצדו הפסח ופצימין סגנון [מחזיק]. וענין כמב' אכסדרה שפצוד דכעין שיהא פתרת האכסדרה על-כל פנים רחב די פסחים, דאי לא הכי לא אמרינן פי תקרה יורד וסותם, וכלא כפי"ח¹⁰⁷. והנה כל זה כתב סגנון-אכסדרה קדמת שארי פוסקים ולא הוכיחו העצה דעורת הפסח שכתב רמ"א וסבירא אנו לבוא לפי תקרה יורד וסותם, אכל לפי מה שכתב רמ"א דכעין נמי צורת הפסח, וכפי שהעדים רמ"א השעם דסדור-אכסדרה מני צורת הפסח לבד ולכן נהגו בנראה פחוץ ושנה פנים וכמו בשפת משום לחי, וה לא צריכין כלל לכתב דפי תקרה יורד וסותם, והוה שכתב סגנון-אכסדרה וישראל משמע כרא"ש וכו', קאלו חזרו מדבריו הראשונים לענין תקרה, אף יש לענין קמת, קמא לה להמגו-אכסדרה דכעין שיהא רחב הפצימין טפח לפי סבת רמ"א:

